

שם הקורס: חוק משפט ואתיקה במערכת הבריאות

שם המרצה: ד"ר (MD) לבר-סגל ענת, עו"ד

מתכונת: שיעור

היקף שעות: 2 שעות שבועיות

מטרות הקורס:

שלהי המאה העשרים היוו נקודת מפנה במערכת הרפואה והמשפט. נצפו שינויים במגמות הפסיקה בענייני חבות רפואית. גברה הנטייה להחמיר בענישת העוסקים במקצועות הרפואה בעת כשל רשלני. השינוי חלקו הגדול נסמך על שינויים בתפיסה התרבותית והחברתית של הפרט והחברה עצמה. מכאן הצורך בהכרת החוקים הרלוונטיים למערכת הבריאות. תפקידים ומשקלם ביחסים שבין הצוות הרפואי לחולים מהפך המקצועי, האתי, והמשפטי. חשוב וחינוכי להכיר את הקוד האתי של האחים והאחיות בישראל שמטרתו לכוון לדרכי התנהלות מקצועיות מיטביות. נדון בסוגיות הרשלנות המקצועית, הרשומה הרפואית והנזק הראיתי וכן סוגיות ההסכמה מדעת, סירוב לביצוע טיפול רפואי ועוד. בנוסף נדון בתהליכי הפריה, הריון ולידה (חוץ גופי, פונדקאות, הולדה בעוולה, הפלות). נדון בניסויים רפואיים, איידס ובדילמות הכרוכות בהחלטות של קדימות בטיפול והקצאת משאבים ובנושא ניהול סיכונים ברפואה בהיבט הסייעודי והרפואי. סוגית המתת החסד גם היא תועלה לדיון בעקבות חוק החולה הנוטה למות משנת 2006. האתגרים שהחוק מציב בפני המטפלים והמטופלים עדין מחכים לליבון אתי ומשפטי משביע רצון.

דרישות הקורס:

נוכחות והשתתפות בשיעורים – חובת נוכחות של 80% לפחות בקורס. נוכחות תיבדק שלוש פעמים במהלך הקורס באופן אקראי. היעדרות מעל פעמים, תגרום הורדת ציון של עד 10%. בסיום הקורס תתקיים בחינה במתכונת של שאלות אמריקאיות במהלך הקורס ינתן תרגיל בו ידרשו התלמידים/ות לנתח סוגיה קצרה באחד הנושאים שבהם עוסק הקורס. החומר יודפס ויוגש לי ישירות. אי הגשת התרגיל תגרע חמש נקודות מהציון. בחינה – 100% הופעה לשיעורים ובקיאות בחומר על פי הרשימה המופצת על פי המערכים השונים הן הדרישות העיקריות השתתפות אקטיבית והפגנת ידע בשעורים מקנה הוספת בonus של חמש נקודות לציון.

תוכנית הקורס: מערך שיעורים

- 1 מערכת המשפט בישראל, חוקי יסוד וחוק ביטוח בריאות ממלכתי
- 2 חוק זכויות החולה- הסכמה מדעת
- 3 הסכמה מדעת-המשך
- 4 סודיות מידע רפואי
- 5 רשומה רפואית ונזק ראייתי, ועדות בחוק
- 6 רשלנות רפואית
- 7 רשלנות רפואית- המשך
- 8 ניסויים רפואיים, מחלות מדבקות (איידס וכו')
- 9 הריון ולידה, הפלות, הפריה חוץ גופית, פונדקאות.
- 10 הקוד האתי לאחים ואחיות בישראל, ודילמות אתיות הנובעות מכך
- 11 סיעוד ומשפט-הסדר רישוי מקצוע הסיעוד, רשלנות מקצועית
- 12 המתת חסד, חוק החולה הנוטה למות, תרומת והשתלות אברים
- 13 מערך ניהול סיכונים בבתי החולים ובקהילה
14. חזרה לקראת הבחינה

בביליוגרפיה: -

ספרות

כרמי, א. (2003). **בריאות ומשפט** .. נבו הוצאה לאור בע"מ.
כהן אלמגור, ר. **דילמות אתיות בסיעוד**. הוצאת מכון ואן ליר בירושלים
אזר, ע. ונירנברג, א. (2000). **רשלנות רפואית**. תל אביב: פרלשטיין-גינסור
"רפואה ומשפט" – ביטאון האגודה לרפואה ומשפט בישראל

חקיקה

- ח"י כבוד האדם וחירותו, התשנ"ב- 1992
- חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994
- חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996
- פקודת הנזיקין (נוסח חדש) ס' 24-23, 35-36, 41
- חוק העונשין, התשל"ז-1977
- חוק הכשרות והאפוסטרופוסות, תשכ"ב- 1962
- פקודת בריאות העם, 1940
- חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981
- חוק האנטומיה והפתולוגיה, תשי"ג-1953

חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו- 2005

חוקים נוספים ותקנות יפורסמו לפני השיעור הרלוונטי.

מאמרים:

- רשימת המאמרים אינה רשימה סגורה – ויתווספו אליה מאמרים נוספים סמוך למערכי השיעור.
שפירא, ע. (1989) "הסכמה מדעת" לטיפול רפואי-הדין המצוי והרצוי. *עיוני משפט*, יד (2) 225-272
סהר, א. (2005) הסכמה מדעת- תהיות והרהורים. *רפואה ומשפט* 33, 48-63
שפירא, ע. (2005) הורות בזכות ובכפיה, ביציות מופרות ויילודים עתידיים- סיפורים של קדמה מדעית וכשל נורמטיבי, *מאזני משפט*, ד, 437-461.
הלמן צ, ד"ר בר-אל י. (2005) הערכת כשירותה של אחות אשר קיים חשש לבריאותה הנפשית. *רפואה ומשפט* 32, 102-110
שטרסברג-כהן, ט. (2003) "מעמד העובר במשפט הישראלי", *רפואה ומשפט* 28, 8-14

הקוד האתי של האחים והאחיות בישראל,

<http://www.health.gov.il/Download/pages/eti.doc>

פסיקה

- ע"א 2781/93 מיאסה עלי דעקה נ. ב"ח כרמל, פ"ד נ"ג (4) 526
רע"א 1412/94 הדסה נ. גלעד, פ"ד מ"ט (2) 516
ע"א 6330/96 אורנה בנגר נ. ביה"ח הל-יפה חדרה ואח', פ"ד נב (1) 145
ת.א. 1030/93 פלמונית נ. כל הקריות בע"מ, פ"מ נ"ג (4) 45
ע"א 540/82 זייצוב נ. כץ, פ"ד מה (1), 743
דנ"א 2401/95 נחמני נ. נחמני, פ"ד נ (4) 661
ע"א 7375/02 ביה"ח חיפה ואח' נ. מלול ואח' וערעור שכנגד, תק-על 2005 (1) 4239
בג"צ 6290/93 אביטל זליכה נ' המנהל הכללי של משרד הבריאות, פ"ד מ"ח (49) 631

הערות: המרצה שומרת לעצמה את הזכות לדון בנושאים נוספים שיעלו על סדר היום בתקופת הסימסטר

